gemeente Lingewaard

2e Tussentijdse rapportage 2026

Inhoudsopgave

Algemeen 3
Inleiding 3
Leeswijzer 4
Samenvatting 6

Programma's 7
1. Veiligheid 7
2. Verkeer, vervoer en waterstaat 9
3. Economie 12
4. Onderwijs 13
5. Sport, cultuurproductie en cultuurparticipatie 15
6. Sociaal domein 19
7. Volksgezondheid en milieu 28
8. Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing 31
9. Bestuur en ondersteuning 34

Financiën 40
Financiële positie 40
Totaaloverzicht financiële mutaties 42
Stand van zaken bezuinigingen Begroting 2026 44
Mutaties reserves 45
Budgettair neutrale wijzigingen 46

Rapportage Strategische agenda sociaal domein 48
Opgave 1 Versterken van de sociale basis 48
Opgave 2 Kostenbeheersing Maatwerkvoorzieningen 48
Thema 1 Beschermd Thuis 49
Thema 2 Lingewaardse ontwikkelagenda jeugd 49
Thema 3 Bestaanszekerheid 49
Thema 4 Integrale werkwijze rond statushouders en vluchtelingen 50
Thema 5 Transformatie van zorg naar gezondheid 50
Financiële ontwikkelingen 51

Voorbereidingskredieten 52

Algemeen

Inleiding

De 2e Tussentijdse rapportage 2026 is een afwijkingenrapportage per 1 september 2026. We rapporteren over de afwijkingen van de activiteiten en budgetten die in de Begroting 2026 zijn opgenomen. Dit leidt tot een nieuw begroot saldo voor het jaar 2026. De afwijkingen die structureel zijn, hebben effect op het saldo van de meerjarenbegroting 2027-2030. Met enkele structurele afwijkingen is al rekening gehouden bij de opstelling van de Begroting 2027. Indien dit van toepassing is, treft u dit aan in de toelichting op de afwijking.

In deze tussentijdse rapportage zetten we de monitoring van de bezuinigingsmaatregelen uit de Begroting 2026 voort. Per maatregel brengen we de voortgang in beeld op het gebied van inhoud, planning en financiën. Maatregelen die al volledig zijn gerealiseerd, zijn in de 1e Tussentijdse rapportage 2026 gemeld en niet meer opgenomen. In de 1e Tussentijdse rapportage waren de financiële gevolgen van de knelpunten nog onzeker. In deze rapportage hebben we daar een beter beeld van en verwerken we de incidentele en structurele financiële effecten van de monitoring.

Leeswijzer

Deze 2e Tussentijdse rapportage bestaat uit een aantal onderdelen, hieronder staan deze genoemd met een korte toelichting.

Programma's

Wat doen we?
In de Begroting 2026 staan per programma de activiteiten die we in het begrotingsjaar uitvoeren. In deze tussentijdse rapportage melden we bij het onderdeel 'Wat doen we?' de afwijkingen op de voortgang van deze activiteiten. Daarbij onderscheiden we:
GROEN = voortgang verloopt volgens planning
BLAUW = voortgang wijkt positief af
ROOD = voortgang wijkt negatief af.
Als de activiteit niet volgens planning verloopt, geven we een toelichting. Zo ziet het er uit:

Betrokken inwoners	
Geen toelichting nodig.	
Toegankelijke dienstverlening	
Hier komt een toelichting op de positieve afwijking.	
Efficiënte en effectieve samenwerking in de regio	
Hier komt een toelichting op de negatieve afwijking.	

Wat kost het?
Hierin zijn per programma de financiële afwijkingen opgenomen waarover wij besloten hebben hiervoor extra of nieuw budget aan te vragen over 2026. Dit betreft afwijkingen groter dan € 25.000. In sommige gevallen zijn ook afwijkingen kleiner dan € 25.000 opgenomen, bijvoorbeeld omdat deze meerjarig wel boven de € 25.000 uitkomen of omdat we het van belang vinden dit te rapporteren aan de gemeenteraad.

Monitoring bezuinigingen
In de Begroting 2026 heeft de raad bezuinigingsmaatregelen vastgesteld. We monitoren de voortgang van deze maatregelen in elke tussentijdse rapportage. Dit doen we op drie onderdelen:

- **Inhoud** — wordt de maatregel uitgevoerd zoals bedoeld?
- **Planning** — loopt de uitvoering volgens de afgesproken tijdlijn?
- **Financiën** — wordt het beoogde bezuinigingsbedrag gerealiseerd?

In de 1e Tussentijdse rapportage 2026 hebben we de eerste monitoring op de bezuinigingen opgenomen.

De status per bezuinigingsmaatregel is als volgt weergegeven:

V = De bezuiniging verloopt op dit onderdeel volgens plan
X = De bezuiniging wordt op dit onderdeel (deels) niet gerealiseerd
O = De bezuiniging gaat op dit onderdeel beter dan verwacht
~ = Deze status komt alleen voor bij het onderdeel Financiën. De bezuiniging loopt financieel op schema, maar is nog niet volledig te beoordelen. Bijvoorbeeld omdat de bezuiniging pas later ingaat of omdat het bedrag in latere jaren oploopt.

In deze tussentijdse rapportage verwerken we de incidentele en structurele financiële effecten van de monitoring. Zodra het volledige effect is verwerkt en er niets meer te volgen valt, stopt de monitoring van die maatregel. Zolang een bezuiniging nog niet volledig is gerealiseerd, blijft de maatregel in de monitoring. In de tabel staat dit per maatregel in de kolom Monitoring aangegeven met Stopt of Loopt door.

Financiën

Hierin staat de financiële uitwerking van de voorstellen zoals opgenomen bij het onderdeel ‘Programma’s’, inclusief een apart onderdeel waarin de stand van zaken van de bezuinigingen op totaalniveau is opgenomen.
Het effect op het saldo 2026 en de meerjarenramingen 2027 - 2030 staat in het onderdeel Financiële positie.
Ook de mutaties in de reserves en de budget neutrale wijzigingen staan in dit onderdeel.

Strategische agenda Sociaal domein

Hierin is de inhoudelijke verantwoording opgenomen over de uitvoering van de twee opgaven en vijf thema’s zoals opgenomen in de strategische agenda Sociaal domein.
Daarnaast is er een apart onderdeel gewijd aan de financiële ontwikkelingen van deze agenda.

Samenvatting

De 2e Tussentijdse rapportage heeft een totaal nadelig saldo van € 2.101.200 in 2026. Het actuele saldo van de Begroting 2026 is na vaststelling van deze rapportage door de raad € 2.470.300 negatief.

Het structurele effect voor de jaren 2027 t/m 2030 is ook in alle jaren negatief. Voor het structurele verloop vanaf 2027 zie in het onderdeel Financiën de 'Financiële positie'.

Hieronder staat het totaaloverzicht per programma van de mutaties op de begroting. De toelichtingen op de afwijkingen staan vermeld bij de programma's. In de 'Financiële positie' kunt u zien wat de impact van deze tussentijdse rapportage is op het totale begrotingssaldo en wat het structurele effect is voor de jaren 2027 - 2030.

	Programma	Wijziging	V/N
1	Veiligheid	-7.500	N
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	-97.400	N
3	Economie	-54.500	N
4	Onderwijs	-84.000	N
5	Sport, cultuur en recreatie	-147.300	N
6	Sociaal Domein	-1.570.000	N
7	Volksgezondheid en milieu	32.600	V
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-25.800	N
9	Bestuur en ondersteuning	-147.300	N
	TOTAAL wijzigingen	**-2.101.200**	**N**

Programma's

1. Veiligheid

Wat doen we?

Een veilige woon- en leefomgeving	
Weerbare inwoners en ondernemers tegen ondermijning en digitale criminaliteit	

Wat kost het?

Er zijn geen financiële afwijkingen in het programma Veiligheid.

Monitoring bezuinigingen

Onderwerp	2026	2027	2028	2029	Inhoud	Planning	Financiën	Monitoring
Verhogen meerjarentarief en invoeren stageld voor niet marktgebonden standplaatsen.	7.500	7.500	7.500	7.500	V	V	X	Loopt door
	Bij de berekening van de verwachte inkomsten is uitgegaan van een hoger aantal verleende standplaatsvergunningen dan daadwerkelijk is verleend. Toename van het aantal standplaatsvergunningen kan plaatsvinden na afronding van een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (bopa) procedure. De verwachting is dat dit eind van dit jaar is. Dit betekent dat de bezuiniging in 2026 niet wordt behaald.							

Het financieel effect van de monitoring in dit programma is € 7.500 nadeel in 2026.

2. Verkeer, vervoer en waterstaat

Wat doen we?

Veilige mobiliteit voor alle weggebruikers	
De uitvoering van het project Aanpak Bochten Karstraat is uitgesteld naar 2027. Hierover is de gemeenteraad geïnformeerd op 7 juli 2026 via een informatienota. Naar aanleiding van meerdere ongevallen op de kruising Karstraat – Polseweg – Gochsestraat – Stadswal in Huissen nemen we in 2026 direct verkeersmaatregelen om de verkeersveiligheid te verbeteren.	
Bereikbare woonkernen en bedrijventerreinen	
Verduurzaming van mobiliteit	

Wat kost het?

Gladheidsbestrijding
€ 65.500 nadeel incidenteel

Als gevolg van een winter met veel sneeuw en nachtvorst zijn de kosten voor gladheidsbestrijding, zoals de inzet van strooiwagens, hoger uitgevallen dan begroot. Dit leidt tot een incidenteel nadeel van € 65.500.

Nutskosten openbare verlichting
€ 23.100 voordeel incidenteel

De verduurzaming van de openbare verlichting door de toepassing van ledverlichting heeft geleid tot een aanzienlijke afname van het energieverbruik. Als gevolg hiervan vallen de exploitatiekosten structureel lager uit, wat een jaarlijks voordeel van € 23.100 oplevert. Dit voordeel is structureel meegenomen in de begroting 2027.

Parkeergarages Huissen en Bemmel
€ 55.000 nadeel incidenteel

De projectontwikkelaar droeg begin 2026 de parkeergarage Hof van Huessen over aan de gemeente als VvE-lid. De structurele lasten voor onderhoud en de VvE-bijdrage bedragen jaarlijks € 40.000. Dat is € 20.000 hoger dan oorspronkelijk begroot. Het structurele effect is opgenomen in de Begroting 2027.
Daarnaast verwachten wij een afrekening van € 35.000 voor de jaarlijkse beheervergoeding van de parkeergarage onder de Albert Heijn supermarkt in Bemmel over 2024 en 2025. Dit leidt in 2026 tot een nadeel, in 2024 en 2025 hadden we hierop een voordeel.

Bestrating Staatsliedenbuurt
€ 44.835 investering € 1.400 structureel budgetneutraal vanaf 2027

Voor de herinrichting van de Staatsliedenbuurt in Gendt gold dat zoveel mogelijk gebruik moest worden gemaakt van bestaande materialen. Tijdens de uitvoering bleek de bestaande bestrating van onvoldoende kwaliteit. Op verzoek van de gemeente zijn daarom nieuwe materialen en een betere fundering toegepast. Daarmee is de gemeente afgeweken van de oorspronkelijke opdracht.
In de 1e Tussentijdse rapportage 2025 heeft de gemeente de helft van de meerkosten verantwoord. We gingen er toen nog van uit dat de aannemer de andere helft zou bijdragen. Uit nagekomen informatie blijkt echter dat de aannemer hieraan niet gehouden kan worden, omdat de gemeente na de inschrijving van de opdracht is afgeweken.
Daardoor komt ook de andere helft van de meerkosten voor rekening van de gemeente.

Het gaat om een investering van € 44.835 met structurele kapitaallasten van € 1.400 per jaar vanaf 2027. Wij dekken deze lasten uit de reserve Rehabilitatie wegen. Het voorstel is budgettair neutraal.

Monitoring bezuinigingen

Onderwerp	2026	2027	2028	2029	Inhoud	Planning	Financiën	Monitoring
Aanpassen onderhoudscontract beweegbare palen centrum Huissen	0	20.000	20.000	20.000	V	V	O	Stopt
	Het bestaande onderhoudscontract is opengebroken. Dat leidt vanaf 2027 tot een jaarlijkse besparing van € 31.000.							

Het financieel effect van de monitoring in dit programma is € 11.000 structureel voordeel vanaf 2027.

3. Economie

Wat doen we?

Een toekomstbestendige lokale economie
Voldoende ontwikkelruimte voor bedrijven en duurzame bedrijventerreinen
De situatie is ten opzichte van de 1e Tussentijdse rapportage 2026 niet veranderd: Momenteel zijn er geen uitgeefbare kavels. De netcongestie houdt langer aan dan verwacht. Veel gemeenten ontwikkelen momenteel een eigen decentrale energievoorziening: energie hubs. Verduurzaming van bedrijventerreinen is een kwestie van lange adem. Het vraagt om samenwerking en bekendheid van beschikbare ondersteuning. Daarnaast is de hiervoor genoemde netcongestie ook een belemmerende factor.
Een aantrekkelijk aanbod van recreatie en toerisme
Duurzaam en toekomstgericht NEXTgarden
Inhoudelijk Het uitbreiden van het warmtenet is niet verlopen zoals gepland. Met de tuinders kan geen businesscase worden gemaakt. Qua duurzame energiemix is het realiseren van een zonnepark niet gelukt. *Financieel* Binnen het Regiodeal-project Sustainable Innovation Hub NEXTgarden is een grote investering weggevallen. Hier hebben we de gemeenteraad over geïnformeerd in de informatienota van 11 november 2025. Op dit moment zijn we bezig nieuwe partners te vinden die deze bijdrage willen opvangen. Dit willen we doen met investeringen van ondernemers die momenteel plannen hebben die kunnen bijdragen aan de doelen van het Regiodeal-project. Hiermee beogen we de oorspronkelijke begroting en subsidie te behouden.

Wat kost het?

Bijdrage VNG

€ 54.500 nadeel incidenteel

De bijdrage aan de VNG voor de Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU) moet aangepast worden. De ontwikkeling van de CAO Rijk 2026 was op het moment van vaststellen Begroting 2026 nog niet bekend. Daarnaast was de prijsindexering nog niet doorgerekend in deze raming.
In de raming van de Begroting 2027 is al rekening gehouden met deze bijstelling.

Monitoring bezuinigingen

De bezuinigingen in dit programma zijn volledig gerealiseerd en gemeld in de 1e Tussentijdse rapportage 2026. De monitoring is daarmee afgerond.

4. Onderwijs

Wat doen we?

Een veilige en stimulerende ontwikkeling van kinderen en jongeren in de kinderopvang en op school	
Goede onderwijshuisvesting	
Bevordering basisvaardigheden bij inwoners	

Wat kost het?

Rentelasten investeringen Integraal Huisvestingsplan 2019

€ 84.000 nadeel incidenteel

Investeringen in scholen lopen vaak over meerdere jaren. We schrijven pas af zodra een gebouw gereed is, maar rekenen wel rente toe als de bouw langer dan een jaar duurt. Deze rente ramen we niet vooraf, omdat lastig te voorspellen is hoe hoog de boekwaarde op 1 januari 2026 is waarover we de rente berekenen. In 2026 speelt dit bij de investeringen in OBC Bemmel, Het Sterrenbos in Huissen, De Doornick in Doornenburg en De Vonkenmorgen in Gendt. Doordat we de rente over deze investeringen niet begroten, ontstaat een incidenteel nadeel van € 84.000.

Monitoring bezuinigingen

Onderwerp	2026	2027	2028	2029	Inhoud	Planning	Financiën	Monitoring
Onderwijsbeleid								
Stoppen logopediescreening kinderopvang en basisschool.	0	50.000	50.000	50.000	V	V	V	Stopt
	Bezuiniging is gerealiseerd. Alle betrokkenen zijn geïnformeerd.							
Stoppen prestatiesubsidie School's Cool.	0	10.000	10.000	10.000	V	V	~	Loopt door
	Bezuiniging heeft in 2027 pas effect. Alle betrokkenen zijn reeds geïnformeerd.							

De monitoring in dit programma heeft geen financieel effect.

5. Sport, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Wat doen we?

Gezonde inwoners in een samenleving waarin jong tot oud mee kan doen	
Duurzame, aantrekkelijke, betaalbare en toegankelijke sportaccommodaties in Lingewaard	
Herstel biodiversiteit, versterkte natuur en balans tussen mens en omgeving	
Een openbare ruimte die uitnodigt tot (samen) spelen en bewegen	

Wat kost het?

Lichtmasten en armaturen kunstgrasveld

€ 54.200 investering € 3.000 structureel nadeel vanaf 2027

In mei 2026 is de raad via een informatienota geïnformeerd over de budgetoverschrijding van het project aanleg kunstgrasveld bij GVA Doornenburg. Om te kunnen beschikken over een kunstgrasveld dat geschikt is voor het spelen van wedstrijden in de winter en avond is het noodzakelijk te investeren in nieuwe lichtmasten en armaturen. De verwachte overschrijding van het projectbudget voor de aanschaf van lichtmasten en armaturen voor wedstrijdverlichting bedraagt € 54.200. De extra kapitaallasten bedragen € 3.000 vanaf 2027.

Verzelfstandiging Tennis- en Padelvereniging Huissen

€ 27.800 incidenteel nadeel

De voorbereiding en uitvoering van het traject verzelfstandiging TPV Huissen, het verwerken van de uitkomsten in het raadsvoorstel en de benodigde juridische ondersteuning hebben meer tijd en inzet gevraagd dan vooraf voorzien. Deze extra werkzaamheden waren noodzakelijk om te komen tot een zorgvuldig participatieproces, een juridisch houdbaar besluit en een goed onderbouwde bestuurlijke besluitvorming. Dit resulteert in een incidenteel nadeel van € 27.800.

Sporthal Essenpas

€ 41.500 structureel nadeel

Onlangs is sporthal Essenpas in Bemmel opgeleverd en zijn de kosten voor noodzakelijk onderhoud aan het pand berekend. Dit betreft onder andere keuringen, contracten en jaarlijks basisonderhoud (€ 17.000). Voor de reservering van het planmatig onderhoud ten laste van de voorziening is over de periode 2026-2045 € 24.500 benodigd per jaar. Dit resulteert in een structureel nadeel van in totaal € 41.500.

MFSA De Blauwenburcht SEB-subsidie

€ 198.800 lagere investering € 7.500 structureel voordeel vanaf 2028

Voor de realisatie van MFSA De Blauwenburcht is een SEB-subsidie (Schoon en emissieloos bouwen) toegekend van € 198.800. Met deze subsidie was bij de eerdere budgetaanvraag nog geen rekening gehouden. De hiermee samenhangende aanvullende uitgaven passen binnen het beschikbare investeringsbudget. Per saldo leidt dit tot een financieel voordeel ten opzichte van de oorspronkelijke raming. De kapitaallasten dalen hierdoor vanaf 2028 met € 7.500.

Storting Groenfonds

€ 57.000 nadeel incidenteel

Bij de jaarafsluiting 2025 is ten onrechte een onttrekking van € 57.000 aan het Groenfonds verwerkt, terwijl hiervoor geen uitgaven hebben plaatsgevonden. Hierdoor zijn de betreffende middelen niet langer beschikbaar. In deze tussentijdse rapportage herstellen wij deze administratieve omissie door een toevoeging van € 57.000 aan het Groenfonds op te nemen.

.

Monitoring bezuinigingen

Onderwerp	2026	2027	2028	2029	Inhoud	Planning	Financiën	Monitoring
Sport en cultuur								
Verlagen subsidie bibliotheek. We vragen de bibliotheek hiervoor een plan te maken.	0	75.000	75.000	75.000	V	V	~	Loopt door
	Bezuiniging gaat pas in 2027 in. Betrokkenen zijn geïnformeerd.							
Faciliteren evenementen								
Aanbesteden veegwerkzaamheden na evenementen.	5.000	5.000	5.000	5.000	V	V	V	Stopt
	Deze bezuiniging wordt behaald.							
Buitenruimte								
Verminderen gemeentelijke bijdrage aan dierenparken door dit anders te organiseren. Uitwerking en afstemming met stichting/vrijwilligers vinden nog plaats.	10.000	10.000	10.000	10.000	V	X	X	Loopt door
	De gesprekken met de vrijwilligers van de verschillende dierenparken zijn gestart. Hierbij zijn afspraken gemaakt, zoals geen extra dieren aanschaffen. Voer en andere benodigdheden worden daar waar mogelijk centraal ingekocht, wat een besparing op kan leveren. In 2026 wordt de bezuiniging niet behaald. In 2027 bekijken we opnieuw of en welk financieel effect de maatregelen hebben.							
Uitvoeren keuringen speeltuinen/speelplaatsen in samenwerking met gemeente Overbetuwe.	11.000	11.000	11.000	11.000	X	X	X	Stopt
	De beoogde bezuiniging wordt niet gerealiseerd, omdat de voorgestelde maatregel (het anders organiseren van de veiligheidsinspecties) in de praktijk niet tot een besparing leidt, maar juist tot hogere kosten.							

Hieronder een overzicht van het financieel effect van de monitoring in dit programma.

Onderwerp	2026	2027	2028	2029	
Verminderen bijdrage dierenparken	-10.000				Nadeel
Keuringen speeltuinen/speelplaatsen	-11.000	-11.000	-11.000	-11.000	Nadeel
Totaal	**-21.000**	**-11.000**	**-11.000**	**-11.000**	**Nadeel**

6. Sociaal domein

Wat doen we?

Ondersteuning en welzijnsactiviteiten dicht bij onze inwoners	
Beheersbare kosten in het sociaal domein	
Ondanks dat we veel van de beschreven activiteiten hebben opgepakt, zien we dat we financieel gezien niet in lijn lopen met de begroting.	
Voortgang en realisatie van de strategische agenda	
Bevordering leefbare wijken, buurten en dorpen	

Wat kost het?

Toevoeging restant budget aan reserve sociaal domein

€ 112.900 nadeel incidenteel

Bij de Kadernota 2026 heeft de raad het amendement Transformatie Sociaal Domein aangenomen. Met dit amendement is voor zowel 2026 als 2027 incidenteel € 150.000 beschikbaar gesteld om een impuls te geven aan de verdere ontwikkeling en transformatie van het sociaal domein.
In 2026 zijn vanuit dit budget reeds diverse activiteiten en initiatieven bekostigd die bijdragen aan deze doelstelling. Voorgesteld wordt om het resterende budget voor 2026 toe te voegen aan de reserve Sociaal Domein, zodat deze middelen beschikbaar blijven voor toekomstige ontwikkelingen binnen het sociaal domein.
In de eerste helft van 2027 stellen we een nieuwe strategische agenda voor het sociaal domein op, die ter besluitvorming aan de raad wordt voorgelegd. Het voor 2027 beschikbare budget van € 150.000 wordt betrokken bij de uitvoering van deze strategische agenda, zodat de middelen gericht kunnen worden ingezet voor de daarin opgenomen ambities en opgaven.

Wmo Begeleiding - dagbesteding

€ 200.000 voordeel incidenteel

Op dit moment zien we dat het huidige aanbod vaak niet aansluit bij de vraag / behoefte van onze inwoners en zij er daarom voor kiezen geen dagbesteding af te nemen. Het gaat hier om regionaal gecontracteerd aanbod. Dit zorgt voor een incidenteel voordeel van € 200.000. In de Begroting 2027 is deze ontwikkeling ook meegenomen in het bepalen van het budget.

Hulp bij huishouden

€ 160.000 voordeel incidenteel

Het aantal cliënten dat gebruik maakt van Hulp bij het Huishouden blijft stabiel, waar we bij het opstellen van de begroting rekening hebben gehouden met een groei. Daarnaast zien we dat de daadwerkelijke inzet lager is dan andere jaren. Oorzaak hiervoor kan zijn het moeizaam rondkrijgen van de bezetting tijdens vakantieperiodes. In de Begroting 2027 is deze ontwikkeling ook meegenomen in het bepalen van het budget.

Subsidie jeugdzorg

€ 335.000 voordeel incidenteel

Vanuit het Rijk is voor 2026 de SPUK Jeugdzorgkosten beschikbaar gesteld. Deze regeling is bedoeld als compensatie voor gemeenten die op grond van het woonplaatsbeginsel relatief hoge kosten maken voor jeugdzorg met verblijf. Op basis van de huidige inzichten komt ook de gemeente Lingewaard in aanmerking voor deze regeling.
De ontvangen bijdrage betreft een eenmalige compensatie van reeds gemaakte jeugdzorgkosten. Hierdoor ontstaat in 2026 een incidenteel voordeel.

BUIG

€ 755.700 nadeel incidenteel

Bij de bezuinigingen in de Kadernota 2026 is uitgegaan van een stabiel uitkeringsbestand van 450 uitkeringen. Al bij de 1e Tussentijdse rapportage 2026 is aangegeven dat de aanname waarschijnlijk te ambitieus was. De actuele ontwikkeling bevestigt dit beeld. Op dit moment ontvangen 473 inwoners een uitkering. Op basis van de huidige ontwikkeling verwachten wij dat het uitkeringsbestand in 2026 verder zal toenemen naar 480.

Deze ontwikkeling past binnen de landelijke trend van een groeiend beroep op de bijstand. Daarnaast verandert de samenstelling van het uitkeringsbestand. Het aandeel inwoners dat relatief snel uitstroomt naar werk neemt af, terwijl de groep inwoners met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt groeit. Hierdoor blijven mensen gemiddeld langer afhankelijk van een uitkering.

Gelet op deze ontwikkeling stellen wij voor de prognoses voor zowel de uitkeringslasten als de verwachte BUIG-inkomsten te actualiseren. Bij de 2e Tussentijdse rapportage stellen we daarom voor om een begrotingswijziging bij de raad voor te leggen ter hoogte (saldo van baten en lasten) van € 756.000. Deze werkt structureel door naar de Begroting 2027 en is ook op die manier verwerkt.

Het nadeel is het saldo van de uitgaven voor uitkeringen en de BUIG-inkomsten. Of de omvang van dit saldo nog verandert, weten we pas bij de definitieve vaststelling van het BUIG-budget dit najaar.

Re-integratiemiddelen

€ 400.000 nadeel incidenteel

De ontwikkelingen binnen het uitkeringsbestand (BUIG) leiden niet alleen tot hogere uitkeringslasten, maar ook tot een grotere vraag naar re-integratieondersteuning. Het aantal inwoners dat met beperkte ondersteuning kan uitstromen naar werk neemt af, terwijl de groep inwoners met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt groeit. Hierdoor zijn vaker intensieve en langdurige vormen van ondersteuning nodig. Daarnaast zetten we steeds meer in op instrumenten die bijdragen aan duurzame arbeidsdeelname, zoals begeleiding naar werk, werkbehoud, loonkostensubsidies en beschut werk.

Deze ontwikkeling sluit aan bij het door de gemeenteraad vastgestelde beleidskader bestaanszekerheid. Daarin heeft de raad de ambitie uitgesproken om inwoners zo veel mogelijk naar vermogen te laten participeren en duurzaam toe te leiden naar werk. De hogere uitgaven zijn daarmee niet alleen het gevolg van een zwaardere doelgroep, maar ook van de uitvoering van dit door de raad vastgestelde beleid. Om inwoners met complexe ondersteuningsvragen passend te kunnen blijven begeleiden en de uitstroom naar werk te bevorderen, stellen wij voor het budget voor re-integratie structureel te verhogen met € 320.000. Bij een eerdere actualisatie van de begroting is een bedrag van € 80.000 op dit budget afgeraamd. Dit was een fout en wordt hiermee hersteld.

Indexatie sociale basis
€ 37.900 nadeel incidenteel

Voor de opdracht aan onze partner in de sociale basis is bij de begrotingsopstelling uitgegaan van een lagere indexering dan uiteindelijk is vastgesteld. Als gevolg hiervan zijn de beschikbare budgetten voor 2026 ontoereikend om de overeengekomen prijsbijstelling volledig op te vangen. Dit leidt tot een incidenteel nadeel in 2026.
De hogere indexeringslasten zijn structureel verwerkt in de Begroting 2027.

Toegang en eerstelijnsvoorziening
€ 85.600 nadeel incidenteel

Deze post betreft de kosten voor consultatieve dienstverlening door de Jeugdbescherming, welke we meer hebben ingezet dan vooraf begroot. Door de jeugdbescherming actief vroegtijdig te consulteren en samen op te trekken, streven we naar het voorkomen van onder toezichtstellingen. We zetten hier bewust op in en zien daarmee het gebruik toenemen. Dit gaat gepaard met hogere kosten.

Jeugdreclassering
€ 58.600 nadeel incidenteel

In zowel 2025 als 2026 was al sprake van overschrijdingen doordat meer jeugdigen onder toezicht van de jeugdreclassering stonden dan waarop de begroting was gebaseerd. De cijfers van 2026 laten zien dat gemiddeld negen jeugdigen gebruikmaken van deze voorziening. We stellen het budget bij naar dit gemiddelde. Aangezien dit een structureel effect heeft is dit ook meegenomen in de Begroting 2027.

Bijdrage Veilig Thuis
€ 30.000 nadeel incidenteel

Deze stijging wordt veroorzaakt door een toename van het aantal meldingen van huiselijk geweld en de daarmee samenhangende veiligheidsbeoordelingen en onderzoeken. Deze toename leidt tot een fors hogere bijdragen dan begroot en Veilig Thuis zal hiervoor tweede aanvullende subsidie aanvragen.
De inzet van Veilig Thuis heeft een structureel effect. Dit is ook meegenomen in de Begroting 2027.

Jeugdzorg
€ 792.400 nadeel incidenteel

In de inzet van de specialistische jeugdzorg zien we een aantal ontwikkelingen. Zo zien we dat het aantal jeugdigen waarvoor specialistische Jeugdhulp wordt ingezet daalt (1098 jeugdigen in zorg in juni 2026 ten opzichte van 1168 in 2025). Dat is een positieve ontwikkeling, waarop de de afgelopen jaren ook onze 7 actielijnen op hebben ingezet.
Dat we desondanks te maken hebben met een financiële overschrijding is te herleiden naar twee ontwikkelingen. Allereerst zien we dat het aantal complexe casussen, waarbij er veelal sprake is van een combinatie van verblijf en ambulante begeleiding toeneemt. Als we kijken naar de twintig meest complexe (dure) casussen zijn deze in de eerste zes maanden van 2026 verantwoordelijk voor 22,5% van de totale jeugdzorgkosten, waar dit in 2025 in dezelfde periode 18,5% was. We sturen in deze casussen actief op de meest adequate oplossing, maar constateren ook dat in sommige situaties de ingezette zorg echt noodzakelijk is. We verwachten wel dat enkele jeugdigen kunnen uitstromen in 2027.
Daarnaast zien we een opvallende stijging van de inzet van Zorg binnen Onderwijs (ZBO). In 2025 zagen we een verdubbeling van deze inzet en deze trend zet zich in 2026 door. We hebben hier een eerste analyse op gemaakt en zijn hierover in gesprek met het onderwijs. Dit vraagt om een gezamenlijke en projectmatige aanpak en zal komende periode een belangrijk speerpunt zijn. Er lijkt een relatie te zijn met de wens om kinderen zo lang mogelijk aan het regulier onderwijs te laten deelnemen, waardoor extra ondersteuning nodig is. Dit gaat vaak om forse individuele ondersteuningsvragen. Totale kosten voor ZBO in 2026 zijn naar verwachting € 950.000 waar dit in

2024 ongeveer € 485.000 was. Ook deze toename zorgt mede voor de totale overschrijding aan jeugdzorg.

Jeugdbescherming
€ 18.500 voordeel incidenteel

Het aantal jeugdigen met een beschermingsmaatregel is op dit moment lager dan vorig jaar. Een positieve ontwikkeling en ook waar we naar streven door eerder in het traject samen op te trekken met de jeugdbescherming. Het is echter prematuur om hier op dit moment al conclusies aan te verbinden.

PGB jeugd
€ 38.400 nadeel incidenteel

In 2026 zijn er niet zozeer meer persoonsgebonden budgetten (PGB's) ingezet, maar zien we met name dat de PGB's die worden aangevraagd, om grotere bedragen gaan. Dit is in lijn met de ontwikkeling die we binnen alle jeugdproducten zien; hulpvragen worden complexer.

Opvang Ontheemden Oekraïne
€ 648.600 budgetneutraal (reserve)

De doorrekening van de lasten bij het aantal actuele opvangplekken leidt tot een voordeel omdat de vergoeding van het ministerie hoger is dan de lasten. Dit voordeel (€ 648.600) voegen we toe aan de reeds bestaande bestemmingsreserve 'Opvang Ontheemden Oekraïne' conform de uitgangspunten van de raad.

Opvang Asielzoekers
€ 230.000 incidenteel budgetneutraal - €18.000 voordeel incidenteel

Ten behoeve van de opvang van 200 asielzoekers is aan de Zandsestraat in Bemmel een locatie gerealiseerd. De eerste vluchtelingen zijn begin juli 2026 gearriveerd.
In 2026 hebben we voorzieningen getroffen voor de realisatie en toegankelijkheid van de locatie zoals noodaggregaten, het tijdelijke voetpad naar het centrum, inrit. Daarnaast hebben we specialistische ondersteuning ingezet voor projectleiding, migratie en integratie en ruimtelijke ordening en vergunningverlening. Deze projectkosten van € 230.000 worden door het COA (Centraal Orgaan opvang Asielzoekers) vergoed via het Gemeentefonds.
Daarbij hebben we ook de reeds in de programmabegroting opgenomen €18.000 voor inzet van eigen personeel bij de opvang opgenomen in de te vergoeden projectkosten.

Statushouders
€ 300.000 budgetneutraal (reserve)

Vanuit het COA (via het ministerie) en de Rijksdienst Ondernemend Nederland ontvangen we € 519.000 om statushouders te huisvesten. Hiervan hebben wij in 2026 naar verwachting € 219.000 nodig. Het restant van € 300.000 willen we toevoegen aan een nieuw te vormen bestemmingsreserve 'Opvang Statushouders'.

Monitoring bezuinigingen

Onderwerp	2026	2027	2028	2029	Inhoud	Planning	Financiën	Monitoring
WMO								
Aanpassen werkwijze hulp bij het huishouden: * Inzetten van een huishoudcoach. * Voor 80+ reguliere route volgen. * Sturen op eigen kracht en netwerk.	100.000	250.000	400.000	400.000	V	V	~	Loopt door
	We zien dat de besparing bij deze bezuinigingsmaatregel groter is dan vooraf ingeschat. In de 1e Tussentijdse rapportage 2026 hebben we al een voordeel van € 300.000 opgenomen voor 2026. Inmiddels is duidelijk dat deze € 300.000 structureel is, en is daarom ook verwerkt in de Begroting 2027. In deze tussentijdse rapportage hebben wij een aanvullend voordeel van € 160.000 opgenomen voor 2026. Dit is toegelicht bij het onderdeel *Wat kost het?* in dit programma.							
Effect van de sociale basis op de Wmo. Op basis van ervaringen van andere gemeente is dit circa 20% en betreft een besparing op het maatwerkproduct begeleiding.	0	200.000	500.000	500.000	V	V	~	Loopt door
	Bezuiniging heeft pas in 2027 effect. Vooralsnog verwachten we deze te gaan halen.							
Realiseren extra ambitie sociale basis met betrekking tot Wmo. Bovenop de bestaande uitgangspunten 25% extra specialistische begeleiding afschalen.	0	0	100.000	200.000	V	V	~	Loopt door
	Bezuiniging heeft pas in 2027 effect. Vooralsnog verwachten we deze te gaan halen.							

Onderwerp	2026	2027	2028	2029	Inhoud	Planning	Financiën	Monitoring
Invoeren indicatievrije dagbesteding. Dit is een kansendossier van de aanbesteding sociale basis. Is afhankelijk van aanbieder sociale basis en anders eventueel zelf de businesscase oppakken.	0	0	125.000	125.000	V	V	~	Loopt door
	Bezuiniging heeft pas in 2028 effect. Vooralsnog verwachten we deze te gaan halen.							
Doorvoeren diverse maatregelen vervoersvoorzieningen Wmo: * Sturen op dekkend netwerk vrijwilligersvervoer (dorpsauto). * Verbeteren proces toewijzing scootmobiel. * Innen eigen bijdrage medische adviezen GPK.	40.000	75.000	100.000	100.000	V	V	~	Loopt door
	In juli 2026 is er een dorpsauto bijgekomen, dit gaat voor een deel de korte ritjes van Avan vervangen. De scootmobiel belronde heeft opgeleverd dat er 25 hulpmiddelen zijn opgehaald bij inwoners die deze niet meer gebruikten Sinds 1 januari betalen inwoners zelf de medische keuring voor de GPK. Hierdoor is er een afname te zien van het aantal aanvragen.							

Onderwerp	2026	2027	2028	2029	Inhoud	Planning	Financiën	Monitoring
Overige maatregelen Wmo: * Afschaffen maatwerkfonds. * Beëindigen reservering budget logeerzorg. * Clientervaringsonderzoek naar minimaal niveau. * Aanbesteden medisch onderzoek GPK.	52.000	52.000	52.000	52.000	V	V	V	Stopt
	De bezuiniging betreft het aanbesteding medisch onderzoek wordt niet gehaald. De verwachte bezuiniging op dit onderdeel was ongeveer € 15.000 per jaar. Door het stoppen van Tafeltje Dekje Bemmel houden we structureel middelen over. Dit voordeel vangt het nadeel van het medisch onderzoek op, waardoor het bezuinigingsbedrag behaald wordt.							
Jeugd								
Doorvoeren effect 7 actielijnen Jeugd (2024) en sociale basis. Verminderen ambulante zorg oplopend naar 10% vanaf 2028 en verminderen verblijf van 7% vanaf 2026. We komen dan op het gemiddelde landelijke niveau van jeugdzorg.	169.000	148.000	653.000	653.000	V	V	X	Loopt door
	We zien begin 2026 een toename in complexe / dure casuïstiek (o.a. verblijf). Het is niet gelukt om deze trend, die bij de 1e Turap al zichtbaar werd, af te buigen. In deze turap hebben we daarom een nadeel op Jeugd opgenomen voor 2026. In de Begroting 2027 is voor 2027 ook een nadeel opgenomen, aangezien we verwachten dat dit ook in 2027 gedeeltelijk doorloopt. Het is niet te bepalen welk nadeel samenhangt met de bezuinigingen en welk nadeel een andere oorsprong heeft. Daarom lichten we het nadeel in totaal toe bij het onderdeel Wat kost het? in dit programma.							

Onderwerp	2026	2027	2028	2029	Inhoud	Planning	Financiën	Monitoring
Verwerken vervallen wettelijke taak verwijsindex Jeugd.	0	0	22.600	22.600	X	X	X	Loopt door
	Onduidelijk of bezuiniging per 2028 kan worden ingeboekt. Landelijk is over de afbouw nog steeds geen besluit genomen.							
Participatie								
Maatregelen participatie: 1) Begroten op basis van de voorlopige BUIG-uitkering 2025. 2) Effectiever inzetten van onze re-integratiemiddelen en investeren in de benodigde capaciteit. 3) Vasthouden aan uitkeringenbestand van 450 en een stijging voorkomen. Gezien de risico's van maatregel 1 en 3 begroten wij 70% van de voorlopige BUIG-uitkering als besparing.	492.000	457.000	457.000	457.000	V	V	X	Stopt
	Deze bezuiniging wordt structureel niet behaald. Aangezien er uiteindelijk sprake is van een hoger nadeel van de bezuiniging. Hebben we dit nadeel meegenomen binnen het onderdeel *Wat kost het?* in dit programma. Daar is ook de inhoudelijke toelichting opgenomen. De structurele doorwerking van het nadeel is opgenomen in de Begroting.							
Overige voorstellen								
Stoppen rechtswinkel en subsidie HAN Leerkring.	0	5.900	5.900	5.900	V	V	V	Stopt
	In 2025 hebben beide organisaties een beschikking ontvangen waarin is vermeld dat we dit met ingang van 2027 niet meer financieel zullen ondersteunen. Daarmee is deze bezuiniging gerealiseerd.							

Onderwerp	2026	2027	2028	2029	Inhoud	Planning	Financiën	Monitoring
Terugbrengen toegang tot de anti-discriminatievoorziening naar het wettelijk verplichte niveau. Stoppen met de Week van Respect.	10.000	10.000	10.000	10.000	V	V	X	Stopt
	De kosten voor het aanbieden van de anti-discriminatievoorziening op wettelijk verplicht niveau zijn gestegen. Hierdoor wordt deze bezuinigingsmaatregel wel inhoudelijk gehaald, maar niet financieel.							

Hieronder een overzicht van het financieel effect van de monitoring in dit programma.

Onderwerp	2026	2027	2028	2029	
Huishoudelijke hulp*	460.000	300.000	300.000	300.000	Voordeel
Jeugd*	-169.000	-148.000	0	0	Nadeel
Participatie (BUIG)*	-492.000	-457.000	-457.000	-457.000	Nadeel
Antidiscriminatievoorziening & Week van Respect	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	Nadeel
Totaal	**-211.000**	**-315.000**	**-167.000**	**-167.000**	**Nadeel**

* Het bedrag in deze tabel is het volledige financiële effect van de bezuiniging. Dit bedrag is niet volledig in deze rapportage verwerkt:

- Het effect over 2026 dat in deze rapportage valt, is opgenomen in de financiële afwijking bij 'Wat kost het?'. Die afwijking is breder dan alleen het wel of niet halen van de bezuiniging.
- Bij de huishoudelijke hulp is een deel van het voordeel over 2026 (€ 300.000) al in de 1e Tussentijdse rapportage verwerkt.
- Het structurele effect vanaf 2027 is opgenomen in de Begroting 2027 en telt daarom niet mee als structureel effect van deze rapportage. Zo voorkomen we dubbeltelling.

7. Volksgezondheid en milieu

Wat doen we?

Een goede gezondheid voor al onze inwoners, van jong tot oud	
Een klimaatbestendige en water-robuuste gemeente en regio zijn in 2050	
De hoeveelheid restafval daalt naar maximaal 70 kg per inwoner en er is minimaal 75% hergebruik van de ingezamelde grondstoffen	
Een energieneutrale gemeente zijn in 2050	

Wat kost het?

Resultaatbestemming VGGM over 2025

€ 82.600 voordeel incidenteel

De jaarrekening 2025 van de VGGM sluit met een voordelig resultaat van € 1,152 miljoen (afgerond). Het Algemeen Bestuur van de VGGM heeft besloten om het gerealiseerde resultaat terug te laten vloeien naar de gemeenten, wat voor Lingewaard leidt tot een incidenteel voordeel van € 82.600.

Opheffen inzamelvoorziening OPK en PMD

€ 15.000 voordeel incidenteel

In april 2026 is de raad via een informatienota geïnformeerd over de resultaten van de verkenning naar de motie 'Zelf grondstoffen brengen' van 15 oktober 2020. Hieruit bleek dat het faciliteren van de brengvoorzieningen in de openbare ruimte voor oud papier en karton (OPK) en plastic verpakkingsmateriaal (PMD) niet bijdraagt aan een meer doelmatige inzameling van grondstoffen. Ook heeft het een negatief effect op de ruimtelijke kwaliteit in de omgeving van de brengvoorziening, waardoor we stoppen met het faciliteren van de inzamelvoorzieningen per 1 juli 2026. Dit resulteert in een incidenteel voordeel van € 15.000 in 2026. Omdat de tarieven van de afvalstoffenheffing voor 2026 al vastliggen, komt dit ten gunste van het resultaat. Het voordeel vanaf 2027 van € 30.000 per jaar is verwerkt in de Begroting 2027. De afvalstoffenheffing is 100% kostendekkend. Dit betekent dat inwoners via de heffing de kosten van afvalinzameling en -verwerking. Het voordeel is daarom meegenomen in de berekening van de tarieven voor 2027.

Subsidie particuliere milieustraten

€ 75.000 nadeel incidenteel

In 2023 heeft de raad voor drie jaar een tegemoetkoming beschikbaar gesteld voor de stijgende kosten van de particuliere milieustraten in Lingewaard. Omdat pas in 2028 meer duidelijkheid wordt verwacht over de toekomstige inrichting van de milieustraatvoorziening, blijft de huidige situatie voorlopig bestaan. De exploitatiekosten van de milieustraten zijn in de afgelopen jaren verder gestegen door toenemende regeldruk, hogere verzekeringspremies en extra maatregelen rond brandveiligheid. Om te voorkomen dat deze kosten volledig worden doorberekend aan inwoners en om de huidige dienstverlening in stand te houden, stellen we voor de tegemoetkoming te verlengen. Dit leidt tot een incidenteel nadeel in 2026. Het structurele nadeel van € 75.000 per jaar is verwerkt in de Begroting 2027. Het maakt daarin onderdeel uit van het gesloten financieel systeem van de afvalstoffenheffing.

Nadere overeenkomst Liander

€ 360.000 Budgetneutraal

Liander betaalt de gemeente € 3.050 per trafohuisje om onze personele inzet te bekostigen. De verwachting is dat dit niet voldoende zal zijn om alle kosten te dekken. Om dit risico op te vangen, willen wij een bestemmingsreserve Buurtrealisatieplannen transformatorhuisjes vormen van € 360.000 gedekt uit de CDOKE-middelen. Wij hebben u hierover in een informatienota op 7 juli 2026 geïnformeerd.

Monitoring bezuinigingen

Onderwerp	2026	2027	2028	2029	Inhoud	Planning	Financiën	Monitoring
Verlagen subsidie Energieloket met 10%.	0	15.000	15.000	15.000	V	V	O	Stopt
	De bezuiniging is gepland vanaf 2027, maar wordt ook in 2026 behaald.							
Verminderen bijdrage samenwerkingsverband Water- en Klimaat Rivierengebied (WKR).	5.000	5.000	5.000	5.000	X	X	X	Stopt
	Er is geen draagvlak onder de deelnemers voor een dergelijke bezuiniging. We zien op dit moment geen alternatief voor deze bezuiniging. De bezuiniging wordt structureel niet gehaald.							

Hieronder een overzicht van het financieel effect van de monitoring in dit programma.

Onderwerp	2026	2027	2028	2029	
Verlagen subsidie Energieloket met 10%	15.000	0	0	0	Voordeel
Verminderen bijdrage WKR	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	Nadeel
Totaal	**10.000**	**-5.000**	**-5.000**	**-5.000**	

8. Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

Wat doen we?

Transitie Omgevingswet	
Realisatie van ongeveer 300 nieuwe woningen, verspreid over meerdere woonkernen	
De situatie is ten opzichte van de 1e Tussentijdse rapportage 2026 niet veranderd: In april jl.(Informatienota Woningbouwprogramma Lingewaard Actualisatie april 2026) hebben we u geïnformeerd over de voortgang. Langere procedures leiden voor ca. 100 woningen tot latere oplevering, namelijk in 2027. Alle projecten vinden wel doorgang.	
Duurzame en groene woonomgeving	
Participatie en betrokkenheid bij de woonomgeving, verbinding met gemeentelijke opgaven	

Wat kost het?

Woonwagenzaken

€ 25.000 nadeel structureel

De uitbreiding van het aantal woonwagenstandplaatsen leidt tot hogere kosten voor beheer, onderhoud en vaste onderhoudsvergoedingen. De begroting sloot de afgelopen jaren onvoldoende aan op de werkelijke uitgaven, waardoor een structureel tekort is ontstaan. De opbrengsten uit huur zijn niet toereikend om deze kostenstijging op te vangen. Dit komt doordat de huur van standplaatsen is gemaximeerd op basis van het door het Rijk vastgestelde puntensysteem.

Toerekening loonkosten aan grondexploitaties en faciliterende projecten

In de 1e Tussentijdse rapportage 2026 hebben we aangegeven dat we al een aantal jaar zien dat de werkelijk doorbelaste uren aan faciliterende projecten en grondexploitaties achterblijven bij de begrote uren. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de systematiek waarmee we de uren begroten. We werken daarbij met percentages van de werkbare uren per medewerker, in plaats van de verwachte uren per project. In de Begroting 2026 hebben we de uren daarom al naar beneden bijgesteld. Voor de Begroting 2027 passen we de systematiek aan. Ook monitoren we de werkelijke inzet scherper dan voorheen. Op basis van de huidige inzichten verwachten we in 2026 € 500.000 minder door te belasten dan begroot. We boeken dit nu nog niet in als nadeel. In de praktijk zien we dat lagere doorbelasting aan het einde van het jaar gepaard gaat met lagere salarislasten, waardoor het effect op het resultaat beperkt blijft. We benoemen dit daarom als risico. Het uiteindelijke nadeel zal in de jaarrekening 2026 worden verwerkt.

Startersleningen

In de informatienota van 1 september 2026 informeerden wij u over het beschikbare budget voor startersleningen en over het besluit van het college om hiervoor vast een extra bedrag te reserveren. Met dit beslispunt vragen wij uw raad het formele besluit om € 1,5 miljoen extra te reserveren voor het startersleningenfonds.
De starterslening helpt starters bij de aankoop van hun eerste woning. Zij kunnen een aanvullende lening van maximaal € 30.000 krijgen, boven op hun hypotheek bij de bank. Wij zien de starterslening als een belangrijk instrument om starters te ondersteunen op de woningmarkt.

De vraag is dit jaar onverwacht hoog. Door de verkoop van meerdere projecten met betaalbare koopwoningen is er de laatste maanden een groot beroep op het fonds gedaan, waardoor het beschikbare budget vrijwel volledig is benut. Zonder aanvulling moeten wij nieuwe aanvragen afwijzen. Daarom vullen wij het fonds aan.
De aanvulling van € 1,5 miljoen is geen gewone uitgave. De gemeente leent dit geld uit aan starters, en zij betalen het in de loop van de jaren terug. Die aflossingen komen weer in het fonds en kunnen opnieuw worden uitgeleend. Het bedrag drukt daarom niet als kostenpost op de begroting, maar blijft beschikbaar voor nieuwe startersleningen.

Monitoring bezuinigingen

Onderwerp	2026	2027	2028	2029	Inhoud	Planning	Financiën	Monitoring
Verhogen huurprijs standplaatsen woonwagens naar maximumbedrag.	2.000	2.000	2.000	2.000	X	X	X	Stopt
	Realisatie van 3 nieuwe standplaatsen levert jaarlijks € 1.200 voordeel op. Verhoging van huren in bestaande contracten is niet mogelijk. Dit kan enkel als huurders verhuizen en een nieuwe bewoner een nieuw contract aangaat. Bij toekomstige nieuwe huurders wordt er opnieuw gekeken worden naar verhoging.							

Het financieel effect van de monitoring in dit programma is € 800 structureel nadeel vanaf 2027.

9. Bestuur en ondersteuning

Wat doen we?

Betrokken inwoners	
Toegankelijke dienstverlening	
Efficiënte en effectieve samenwerking in de regio	

Wat kost het?

Dividend BNG
€ 28.000 nadeel incidenteel

Het dividend van BNG bedroeg over 2025 (verantwoord in 2026) afgerond € 27.000 en is gehalveerd ten opzichte van de verwachte opbrengst.
De hoogte van de nettowinst is met onzekerheden omgeven. De BNG kan namelijk geen voorspelling doen over de ontwikkeling van de ongerealiseerde marktwaardeveranderingen. Een betrouwbare schatting van de nettowinst voor 2026 is daarom niet mogelijk.
Vanwege deze onzekerheid hebben wij in de Begroting 2027 dit nadeel structureel verwerkt. We gaan in de begroting uit van het laatst ontvangen dividend.

Wachtgelden voormalige wethouders
€ 181.000 nadeel incidenteel

Als gevolg van het vertrek van voormalige wethouders zijn lasten opgenomen voor Appa-uitkeringen (ook wel wachtgeld genoemd). De hoogte en de duur van deze uitkering zijn afhankelijk van de individuele situatie, waaronder de duur van het wethouderschap, de leeftijd en eventuele inkomsten naast de Appa-uitkering. In deze berekening is uitgegaan van de bekende situatie per juli 2026. In de Begroting 2027 is het structurele effect verwerkt.

Duurzame Inzetbaarheid Medewerkers
€ 36.000 voordeel incidenteel

Bij de Jaarrekening 2025 hebben wij reeds een subsidie gemeld op het gebied van Duurzame Inzetbaarheid Medewerkers. De afrekening in 2026 over de subsidiabele activiteiten leidt tot een hogere subsidie van het ministerie van SZW en daarmee een incidenteel voordeel.

Informatiserings- en Automatiseringsplannen
€ 19.500 voordeel incidenteel

De geactualiseerde plannen (peildatum juli 2026) leiden tot lagere lasten in 2027 (€ 107.000). Aangezien dit voornamelijk wijzigingen in plannen voor de gemeente Overbetuwe betreffen, staat hier een lagere vergoeding van € 87.500 tegenover.

Investeringen laptops Overbetuwe
€ 88.000 investering € 18.400 structureel budgetneutraal

De geplande vervangingsinvestering van laptops voor de gemeente Overbetuwe wordt in verband met de prijsontwikkeling vervroegd. In het kader van de ICT samenwerking Lingewaard – Overbetuwe verzorgen wij deze inkoop. De kapitaallasten die hiermee gepaard gaan (€ 18.400) worden vergoed door Overbetuwe.

Uitbreiding formatie voor bouwkundig advies scholen en MFA's
€ 21.500 nadeel structureel

Voor de realisatie van onder andere scholen, MFA's en verduurzamingsprojecten is bouwkundig advies en toezicht noodzakelijk. De huidige formatie sluit niet aan op de benodigde capaciteit. Daarom wordt aanvullend budget gevraagd om de formatie op het vereiste niveau en sterkte te brengen.

Arbodienstverlening
€ 40.000 nadeel incidenteel

Door de extra inzet van de arbodienst op re-integratietrajecten is de verwachte overschrijding € 40.000. Deze inzet heeft het eerste half jaar al geresulteerd in een daling van het ziekteverzuim van 7,21% in het 4e kwartaal 2025 naar 5,46% in het 2e kwartaal 2026.

Fiscale advisering
€ 20.000 nadeel structureel

Om ervoor te zorgen dat de voornaamste reguliere fiscale zaken goed geborgd worden, hebben we de fiscale werkzaamheden voor een aantal jaren (2026, 2027 en 2028) extern belegd. De extra kosten bedragen naar verwachting € 20.000 per jaar.

Meeropbrengst OZB Niet-woningen
€ 130.000 voordeel incidenteel

De hogere opbrengst ontstaat door:

- hogere waardestijging (5,2%) dan in december 2025 (3,7%) is doorberekend in de tarieven: € 24.000;
- 16 in aanbouw zijnde objecten kennen een hogere waardestijging dan verwacht: € 106.000

In de meerjarenraming van de Begroting 2027 is al rekening gehouden met deze bijstelling.

Afvoer verontreinigde grond Visie Polseweg
€ 25.000 nadeel incidenteel

In de Jaarrekening 2025 is een voordeel van € 47.000 gemeld omdat een hoeveelheid grond in het gebied hergebruikt zou kunnen worden bij de inrichting van de Groene buffer. Na overleg met de omgevingsdienst is echter gebleken dat de grond toch niet gebruikt kan worden in het gebied en dat deze moet worden afgevoerd. De kosten hiervoor zijn wel lager dan aanvankelijk geraamd en bedragen € 25.000.

Van Werk naar Werk budget

In 2020 hebben we met uw raad afgesproken hierover te rapporteren in de tussentijdse rapportages, maar de financiële consequenties pas in de jaarrekening te verwerken. Het budget zetten we met name in voor WW-verplichtingen, loonkosten langdurig zieken zonder zicht op terugkeer en transitievergoedingen bij (onvrijwillig) ontslag van medewerkers. We verwachten in de jaarrekening een nadeel van € 330.000.

Monitoring bezuinigingen

Onderwerp	2026	2027	2028	2029	Inhoud	Planning	Financiën	Monitoring
Dienstverlening								
Sluiten van het gemeentehuis, de balie en telefonie op vrijdagmiddag.	47.000	47.000	47.000	47.000	V	V	V	Stopt
	Er zijn frictiekosten in verband met de BHV opleiding van de gastdames bij huwelijken. Dit is eenmalig € 1.250 en hierna structureel € 750 per jaar. Deze frictiekosten vangen we op binnen het opleidingsbudget en leiden daarmee niet tot een nadeel.							
Organisatie								
Dekking ongevallenverzekering personeel beperken tot diensttijd.	29.000	29.000	29.000	29.000	V	V	X	Stopt
	De polis is aangepast. Dit leidt tot een lagere besparing dan vooraf ingeschat. De werkelijke besparing is € 21.500. Hier tegenover staat een hogere bezuiniging op de brandpolis/opstalverzekering van € 25.000. Het structurele effect is verwerkt in de Begroting 2027, waardoor in deze turap alleen het financieel effect voor 2026 opgenomen is.							
Versoberen faciliteiten en tertiaire arbeidsvoorwaarden personeel.	59.900	59.900	59.900	59.900	V	X	X	Stopt
	In de bezuiniging is ook een leaseauto minder opgenomen. Dit contract loopt door t/m juli, wat leidt tot ongeveer € 3.500 frictiekosten in 2026.							

Onderwerp	2026	2027	2028	2029	Inhoud	Planning	Financiën	Monitoring
Bedrijfsvoering								
Beëindigen onderhoudscontract van facilitaire apparatuur. Onderhoud en oplossen storingen op afroep.	2.600	2.600	2.600	2.600	X	X	X	Stopt
	Na nader onderzoek besloten dit contract niet de beëindigen. Dit leidt tot hogere reparatiekosten en langere wachttijden voor reparatie. Dit kan ook effect hebben op de continuïteit van de bedrijfsvoering/dienstverlening. Alternatieven in de facilitaire contracten en andere facilitaire zaken zijn onderzocht maar op dit moment hebben we hier nog geen oplossing gevonden voor dit bedrag.							
Vastgoed en accommodaties								
Verkoop woningen Doelenstraat Huissen.	3.500	3.500	3.500	3.500	V	X	X	Loopt door
	De verkoop van de appartementen start later dan verwacht. Dit komt omdat één huurder een betalingsachterstand had. Inmiddels is dit ingelost. Deze bezuiniging wordt in 2026 hierdoor niet behaald. Afhankelijk van het moment van verkoop wordt de bezuiniging (gedeeltelijk) behaald in 2027.							
Verduurzamen gemeentewerf (warmtepomp plaatsen).	20.000	20.000	20.000	20.000	V	X	X	Loopt door
	In 2026 wordt gestart met de voorbereidingen voor het verduurzamen van de gemeentewerf. Hiervoor is een maatwerkadvies opgesteld voor het aanvragen van subsidie. We verwachten dat de werkzaamheden in 2027 worden gestart. Dit betekent dan de bezuiniging in 2026 niet wordt behaald. Afhankelijk van de voortgang van de werkzaamheden wordt mogelijk de bezuiniging in 2027 (gedeeltelijk) niet behaald.							

Onderwerp	2026	2027	2028	2029	Inhoud	Planning	Financiën	Monitoring
Aanbesteden nieuwe opstalverzekering. Dit levert een besparing op van minimaal 50% van de huidige premie.	200.000	200.000	200.000	200.000	V	V	O	Stopt
	De besparing naar aanleiding van de aanbesteding is € 25.000 hoger dan verwacht. De totale besparing komt daarmee uit op € 225.000. Het structurele effect is verwerkt in de Begroting 2027, waardoor in deze turap alleen het financieel effect voor 2026 opgenomen is.							
Efficiënter uitvoeren meerjarenonderhoudsplan (5% lager budget).	55.000	55.000	55.000	55.000	V	X	X	Loopt door
	Het MeerjarenOnderhoudsPlan actualiseren we. Daarnaast voeren we, waar mogelijk, ons onderhoudsplan efficiënter uit. We kunnen pas achteraf vaststellen of de bezuiniging behaald wordt.							
Scherper begroten								
Minder fiscaal advies inwinnen.	5.260	5.260	5.260	5.260	X	X	X	Stopt
	Als gevolg van personeelsverloop is fiscale kennis niet meer voldoende beschikbaar in onze eigen organisatie. Daardoor is meer inzet van de extern fiscaal adviseur nodig.							

Hieronder een overzicht van het financieel effect van de monitoring in dit programma.

Onderwerp	2026	2027	2028	2029	
Ongevallen verzekering personeel	-7.500				Nadeel
Arbeidsvoorwaarden personeel	-3.500				Nadeel
Onderhoudscontract facilitaire apparatuur	-2.600	-2.600	-2.600	-2.600	Nadeel
Verkoop appartementen Doelenstraat	-3.500				Nadeel
Verduurzamen gemeentewerf	-20.000				Nadeel
Nieuwe opstalverzekering	25.000				Voordeel
Minder fiscaal advies	-5.260	-5.260	-5.260	-5.260	Nadeel
Totaal	**-17.360**	**-7.860**	**-7.860**	**-7.860**	**Nadeel**

Financiën

Financiële positie

Het totale nadelige saldo van de 2e Tussentijdse rapportage 2026 is € 2.101.200.

Het actuele saldo van de Begroting 2026 is na vaststelling van deze rapportage door de raad € 2.470.300 negatief. Hier ziet u het verloop van het saldo:

Bedragen x € 1.000		
Saldo Begroting 2026 na 1e Tussentijdse rapportage	512	V
Uitbreiding takenpakket BOA's (raad 3 juni 2026)	-16	N
Verzelfstandiging Tennis en Padelvereniging Huissen	4	V
Meicirculaire 2026	-869	N
Saldo vóór 2e Tussentijdse rapportage 2026	-369	N
Bijstellingen 2e Tussentijdse rapportage 2026	-2.101	N
Totaal begroting inclusief bijstellingen 2e Tussentijdse rapportage 2026	**-2.470**	**N**

De structurele ontwikkelingen van de 2e Tussentijdse rapportage zijn in alle jaren negatief.

P	Bedragen x € 1.000	2027	2028	2029	2030	
2	Bestrating staatsliedenbuurt	-1	-1	-1	-1	N
2	Bestrating staatsliedenbuurt dekking Reserve rehabilitatie wegen	1	1	1	1	V
5	Lichtmasten en armaturen kunstgrasveld	-3	-3	-3	-3	N
5	Sporthal Essenpas beheerskosten	-42	-42	-42	-42	N
5	MFSA De Blauwenburcht SEB-subsidie		8	8	8	V
8	Woonwagenzaken uitbestede diensten en werken	-26	-26	-26	-26	N
8	Woonwagenzaken pacht - en huuropbrengst	1	1	1	1	V
9	Investeringen laptops Overbetuwe € 88.000	-18	-18	-18	-18	N
9	Vergoeding investeringen laptops Overbetuwe	18	18	18	18	V
9	Uitbreiding formatie bouwkundig advies scholen en MFA's	-22	-22	-22	-22	N
9	Fiscale advisering	-20	-20			N
	Totaal monitoring bezuinigingen	-24	-24	-24	-24	N
	Totaal	**-135**	**-127**	**-107**	**-107**	

Het effect op de Meerjarenbegroting 2027 - 2030 is:

Bedragen x € 1.000	2027	2028	2029	2030	
SALDO Meerjarenbegroting 2027 - 2030	-958	-245	-939	81	
Ontwikkelingen 2e Tussentijdse rapportage 2026	-135	-127	-107	-107	
Totaal saldo Meerjarenbegroting 2027 - 2030	**-1.093**	**-372**	**-1.046**	**-26**	**N**

Totaaloverzicht financiële mutaties

P	Onderwerpen	I/S	Lasten (- = Nadeel)	Baten (+ = Voordeel)
1	*Monitoring bezuinigingen*	I		-7.500
	TOTAAL programma 1		**-**	**-7.500**
2	Gladheidsbestrijding	I	-65.500	
2	Nutskosten openbare verlichting	I	23.100	
2	Parkeergarages Huissen en Bemmel	I	-55.000	
2	Bestrating Staatsliedenbuurt (€ 44.835 kap.lasten vanaf 2027)	S		
2	Bestrating Staatliedenbuurt dekking Reserve rehab. wegen (vanaf 2027)	S		
2	*Monitoring bezuinigingen (vanaf 2027 € 11.000 voordeel)*	S		
	TOTAAL programma 2		**-97.400**	**-**
3	Bijdrage VNG	I	-54.500	
	TOTAAL programma 3		**-54.500**	**-**
4	Rentelasten investeringen Integraal Huisvestingsplan 2019	I	-84.000	
	TOTAAL programma 4		**-84.000**	**-**
5	Lichtmasten en armaturen kunstgrasveld (kapitaallasten vanaf 2027 € 3.000)	S		
5	Verzelfstandiging Tennis- en Padelvereniging Huissen	I	-27.800	
5	Sporthal Essenpas	S	-41.500	
5	MFSA De Blauwenburcht SEB-subsidie (€ 198.800 kap.lasten vanaf 2028)	S		
5	Storting groenfonds	I	-57.000	
5	*Monitoring bezuinigingen*	S	-21.000	
	TOTAAL programma 5		**-147.300**	**-**
6	Toevoeging restant budget aan reserve sociaal domein	I	-112.900	
6	Wmo Begeleiding - dagbesteding	I	200.000	
6	Hulp bij huishouden	I	160.000	
6	Subsidie jeugdzorg	I		355.000
6	BUIG	I	-755.700	
6	Re-integratiemiddelen	I	-400.000	
6	Indexatie sociale basis	I	-37.900	
6	Toegang en eerstelijnsvoorziening	I	-85.600	
6	Jeugdreclassering	I	-58.600	
6	Bijdrage veilig thuis	I	-30.000	
6	Jeugdzorg	I	-792.400	
6	Jeugdbescherming	I	18.500	
6	PGB jeugd	I	-38.400	
6	Opvang ontheemden Oekraïne	I	648.600	

			- = Nadeel + = Voordeel	
P	**Onderwerpen**	**I/S**	**Lasten**	**Baten**
6	Storting in reserve Opvang ontheemden Oekraïne	I	-648.600	
6	Opvang asielzoekers	I	-230.000	18.000
6	Vergoeding door COA via gemeentefonds opvang asielzoekers	I		230.000
6	Statushouders	I	300.000	
6	Storting in reserve Opvang statushouders	I	-300.000	
6	*Monitoring bezuinigingen (exclusief Jeugd, Wmo en BUIG)*	S	-10.000	
	TOTAAL programma 6		**-2.173.000**	**603.000**
7	Resultaatbestemming VGGM over 2025	I	82.600	
7	Opheffen inzamelvoorziening OPK en PMD (vanaf 2027 € 30.000 Voordeel)	I	15.000	
7	Subsidie particuliere milieustraten	I	-75.000	
7	Nadere overeenkomst Liander (vergoeding trafohuisjes)	I		360.000
7	Storting vergoeding in reserve Buurtrealisatieplannen transformatiehuisjes	I	-360.000	
7	*Monitoring bezuinigingen*	S	10.000	
	TOTAAL programma 7		**-327.400**	**360.000**
8	Woonwagenzaken (uitbestede diensten en werken)	S	-26.200	
8	Woonwagenzaken (pacht - en huuropbrengst)	S		1.200
8	*Monitoring bezuinigingen*	S		-800
	TOTAAL programma 8		**-26.200**	**400**
9	Dividend BNG	I		-28.000
9	Wachtgelden voormalige wethouders (vanaf 2027 in de begroting)	I	-181.000	
9	Duurzame Inzetbaarheid Medewerkers	I		36.000
9	Informatiserings- en Automatiseringsplannen	I	107.000	-87.500
9	Investeringen laptops Overbetuwe (€ 88.000 kap.lasten vanaf 2027)	S		
9	Vergoeding investeringen laptops Overbetuwe (vanaf 2027)	S		
9	Uitbreiding formatie voor bouwkundig advies scholen en MFA's	S	-21.500	
9	Arbodienstverlening	I	-40.000	
9	Fiscale advisering	S	-20.000	
9	Meeropbrengst OZB Niet-woningen	I		130.000
9	Afvoer verontreinigde grond visie Polseweg	I	-25.000	
9	*Monitoring bezuinigingen*	I/S	-17.300	
	TOTAAL programma 9		**-197.800**	**50.500**
	TOTAAL		**-3.107.600**	**1.006.400**
	Saldo van Baten en Lasten 2e Tussentijdse rapportage 2026			**-2.101.200**
	(- = Nadeel / + = Voordeel)			

Stand van zaken bezuinigingen Begroting 2026

In de Begroting 2026 heeft de raad een pakket bezuinigingsmaatregelen vastgesteld. Dit is de tweede keer dat we de voortgang van deze maatregelen monitoren. De eerste keer was in de 1e Tussentijdse rapportage. In deze rapportage hebben we de financiële effecten van de monitoring verwerkt. Hieronder ziet u een overzicht van de financiële stand van zaken van de bezuinigingen. De financiële afwijkingen per programma zijn opgenomen in de betreffende programmaonderdelen.

- = nadeel / + = voordeel

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Vastgestelde bezuinigingen Begroting 2026	3.588.050	3.987.450	5.269.050	5.322.050
Financiële afwijkingen per programma				
Programma 1	-7.500	0	0	0
Programma 2	0	11.000	11.000	11.000
Programma 5	-21.000	-11.000	-11.000	-11.000
Programma 6	-211.000	-315.000	-167.000	-167.000
Programma 7	10.000	-5.000	-5.000	-5.000
Programma 8	-800	-800	-800	-800
Programma 9	-17.360	-7.860	-7.860	-7.860
Totaal financiële afwijkingen	***-247.660***	***-328.660***	***-180.660***	***-180.660***
Nieuwe stand bezuinigingen	**3.340.390**	**3.658.790**	**5.088.390**	**5.141.390**

Op basis van de huidige inzichten wordt een deel van de vastgestelde bezuinigingen niet gehaald. Voor 2026 gaat het om 7,4%. In 2027 loopt dit op naar 9% en daarna daalt het tot 3,5% in 2029. Een deel van de bezuinigingen moet in latere jaren nog worden gerealiseerd. Hoe verder in de toekomst, hoe onzekerder het beeld.

Mutaties reserves

P	Onderwerp	Reserve	Bedrag	
2	Bestrating staatsliedenbuurt (vanaf 2027)	Reserve rehabilitatie wegen	-1.400	O
5	Storting groenfonds	Groenfonds	57.000	S
6	Saldo 2026 opvang ontheemden Oekraïne	Opvang Ontheemden Oekraïne	648.600	S
6	Saldo 2026 opvang statushouders	Opvang Statushouders	300.000	S
6	Toevoeging restant budget sociaal domein	Sociaal domein	112.900	S
7	Personele inzet i.v.m. trafohuisjes	Buurtrealisatieplannen transformatorhuisjes	360.000	S
		Totaal per saldo	**1.477.100**	**S**

O = onttrekking S = storting

Budgettair neutrale wijzigingen

In de regeling Autorisatie begrotingswijzigingen 2025, onderdeel van de Financiële verordening gemeente Lingewaard 2025 staat dat het in specifieke gevallen is toegestaan dat de raad achteraf (in plaats van vooraf) goedkeuring verleent aan het aanpassen van programmabudgetten. Het betreft direct of indirect via mandaat door het college genomen besluiten tot het wijzigen van het saldo of volume van een programma en het wijzigen van de inzet van reserves. Dit mag alleen wanneer het gaat om budgettair neutrale mutaties.

Hierbij onderscheiden we de volgende categorieën:

1. Het verschuiven van programmabudgetten naar één of meerdere andere programma's, zonder dat de uitvoering van het oorspronkelijke programma in het geding komt.
2. Ontvangen van (hogere) bijdragen van derden in combinatie met (hogere) uitgaven waarmee in de begroting nog geen rekening is gehouden.
3. De inzet van bestemmingsreserves voor de dekking van uitgaven

In 2025 zijn er géén wijzigingen in categorie 1.

Categorie 2. Ontvangen van (hogere) bijdragen van derden in combinatie met (hogere) uitgaven waarmee in de begroting nog geen rekening is gehouden.

P	Baten	Lasten	Omschrijving	Bedrag	Toelichting
	Exploitatie				
7	hoger	hoger	SPUK energiearmoede	111.000	De uitgaven zijn in lijn met het subsidieplafond van de witgoedregeling (€ 50.000) en de afspraken met Incluzio (€ 61.000).
7	hoger	hoger	SPUK Lokale aanpak isolatie	430.000	Deze uitgaven zijn de verwachte inzet van de subsidieregeling operatie isolatie. Deze verwachting is op basis van de resultaten van het eerste half jaar.
7	hoger	hoger	SPUK Nationaal programma lokale warmtetransitie (NPLW)	530.000	De beschikking loopt dit jaar af. Vandaar dat het totale restant van de subsidie als uitgaven is begroot voor dit jaar. Wij hebben hier een kassiersfunctie.
7	lager	lager	SPUK programma aardgasvrije wijken	13.000	De verwachte uitgaven van dit jaar zijn omlaag bijgesteld omdat het grootste deel van de lasten wordt gedekt binnen het budget van de CDOKE.
7	hoger	hoger	Provinciale subsidie warmte uit water.	8.000	Binnen de subsidie Warmte uit Water hebben we verschillende opdrachten uitstaan.
7	hoger	hoger	NEXTgarden sustainable Innovation Hub	115.000	Binnen de regiodeal hebben we uitgaven voor de governance van meetingpoint Be.Leef en een onderzoek door de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) naar waterstof. De uitgaven worden gedekt door de ontvangen subsidie Regiodeal Arnhem-Nijmegen.
	Investeringen				
7	hoger	hoger	Subsidie biodiversiteit en landschap	121.900	Met de ontvangst van de provinciale subsidie ontstaat er ruimte om uitgaven te doen in het kader van het omgevingsprogramma en de investering IKC Vonkenmorgen. Deze uitgaaf komt bovenop het al beschikbare investeringsbudget.

Categorie 3. Inzet van reeds geautoriseerde bestemmingsreserves bij verschuiving over de jaren van geplande uitgaven die door de bestemmingsreserve worden gedekt.

P	Baten	Lasten	Omschrijving	Bedrag	Toelichting
	Exploitatie				
5	hoger	hoger	Kunstwerk Raadhuisplein	16.000	Er is € 30.000 beschikbaar gesteld voor de realisatie van een kunstwerk aan het raadhuisplein ten laste van de bestemmingsreserve Kunst. De werkzaamheden zijn uitgelopen naar 2026. Daarom wordt een gedeelte van het budget en de dekking overgeheveld naar 2026.

Rapportage Strategische agenda sociaal domein

Opgave 1 Versterken van de sociale basis

Een sterke sociale basis zorgt ervoor dat inwoners met lichte hulp- en ondersteuningsvragen laagdrempelig en in de buurt hulp kunnen krijgen.

Er staat een sterk welzijnsbedrijf dat op basis van een duidelijke opdracht vormgeeft aan laagdrempelige hulp en ondersteuning aan Lingewaardse inwoners.	
Het aanbod van laagdrempelige voorzieningen in de Lingewaardse kernen past bij de vraag van de inwoners.	
In elke kern is een sociaal team beschikbaar voor het beantwoorden van vragen van inwoners over problemen waar zij tegenaan lopen.	
Partners en gemeente werken intensief samen en weten elkaar te vinden.	

Opgave 2 Kostenbeheersing Maatwerkvoorzieningen

Het aantal inwoners dat zorg en ondersteuning krijgt, blijft stijgen. We hebben – net als veel andere gemeenten – te maken met een groeiende vraag naar voorzieningen in een zorglandschap dat steeds minder aan deze vraag kan voldoen als gevolg van krapte op de arbeidsmarkt. We zullen kritisch moeten kijken hoe we de druk op de maatwerkvoorzieningen kunnen verminderen. Een deel van de oplossing vinden we in het versterken van de sociale basis, maar daarnaast kijken we ook hoe we beter kunnen sturen op geïndiceerde zorg.

Een plan met voorstellen om de kosten voor maatwerkvoorzieningen beheersbaar te houden.	
De sturing op financiën, data en risico's is aanzienlijk verbeterd door professionalisering van onze businesscontrol. Hierdoor kunnen we beter anticiperen op ontwikkelingen en weten we aan welke knoppen we kunnen draaien. In 2026 is desondanks het aantal intensieve, specialistische en dure casussen toegenomen, waardoor de kosten flink zijn gestegen en de beheersing van de kosten lastig blijkt te zijn.	
Een dekkend aanbod aan laagdrempelige en collectieve voorzieningen die zorgen voor afname van de vraag naar maatwerkvoorzieningen	

Thema 1 Beschermd Thuis

Gemeenten, het Rijk en andere partijen werken al jaren aan de transitie ‘van beschermd wonen naar beschermd thuis. Deze beweging moet het mogelijk maken dat inwoners met een psychische kwetsbaarheid vaker thuis of in hun eigen woonplaats kunnen blijven wonen.

De lokale toegang tot beschermd wonen en beschermd thuis is ingericht.	
De sociale basis biedt voldoende mogelijkheden voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid om anderen te ontmoeten en hulp te vragen en te krijgen als dat nodig is.	
Er is een divers aanbod van woonvormen, passend bij de behoefte van inwoners met een psychische kwetsbaarheid.	
De maatwerkproducten die wij regionaal inkopen passen bij de beweging naar beschermd thuis.	

Thema 2 Lingewaardse ontwikkelagenda jeugd

Het jeugdveld is zowel landelijk, als (boven)regionaal en lokaal continu in beweging. Hierbij zien we twee grote ontwikkelingen:

1. De stap naar voren; het versterken van het pedagogische klimaat en het bouwen van een stevige sociale basis dicht bij ouders. Hierbij willen we onnodig problematiseren zoveel mogelijk voorkomen;
2. Het versterken van de achterkant: zorgen dat het stelsel goed staat en functioneert. Vooral daar waar sprake is van complexe en meervoudige problematiek en waar veiligheid in het geding is.

In de Lingewaardse ontwikkelagenda Jeugd bekijken we alle bewegingen in samenhang en richten we de implementatie hierop in.

Een sterke sociale basis waarin ouders en jeugdigen op een laagdrempelige manier terecht kunnen met vragen en zorgen over opgroeien en opvoeden.	
Een stevige verbinding met onderwijs, kinderopvang, ggz en bestaanszekerheid.	
Passende hulp voor jeugdigen en ouders met complexe en meervoudige problematiek met aandacht voor veiligheid van het gezin.	

Thema 3 Bestaanszekerheid

Bestaanszekerheid is het kunnen vinden van rust en ruimte om je als mens te ontwikkelen en mee te kunnen doen in de samenleving. Armoede belemmert mensen om een zinvolle bijdrage te leveren aan de samenleving en te werken aan de eigen ontwikkeling, aangezien prioriteiten elders liggen.

Een Lingewaardse agenda voor bestaanszekerheid	

Thema 4 Integrale werkwijze rond statushouders en vluchtelingen

Voor statushouders en Oekraïense vluchtelingen zijn we (mede) verantwoordelijk voor het organiseren van huisvesting, werk en inkomen, meedoen in de maatschappij, welzijn, onderwijs, taal en vervoer. We willen daarbij sturen op zelfredzaamheid. We werken hierbij toe naar een integrale werkwijze.

In 2026 staat er een integrale werkwijze voor nieuwkomers, ongeacht of zij statushouder of vluchteling zijn.	
We hebben in 2026 stappen gezet richting een integrale werkwijze voor zowel statushouders als Oekraïense vluchtelingen. Deze sluit nog niet volledig aan omdat de landelijke kader hiervoor ontbreekt: het transitiedocument voor Oekraïners is nog niet gepubliceerd en de overgang naar de Participatiewet is opnieuw met een jaar verschoven naar maart 2028. Daardoor weten we nog niet precies waar we naartoe moeten werken. We hebben wel alvast onderdelen ontwikkeld en verbeterd, maar de integrale werkwijze kan pas worden afgerond zodra de landelijke uitgangspunten definitief zijn. Daarom is het doel doorgeschoven naar 2027.	

Thema 5 Transformatie van zorg naar gezondheid

Er wordt een steeds groter beroep op de zorg gedaan, terwijl het aan mensen en middelen ontbreekt om aan de vraag te blijven voldoen. De kwaliteit en beschikbaarheid van zorg is daarmee in de toekomst niet meer te garanderen. Vandaar dat – zowel lokaal, als regionaal en landelijk – wordt gewerkt aan een transformatie van zorg naar gezondheid.

Vanuit het Rijk ontvangen we middelen in een brede specifieke uitkering tot en met 2026 voor het uitvoeren van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Hierna hebben we ○ Een goede preventie-infrastructuur staan (zowel lokaal als regionaal) ○ Een plan van aanpak voor na 2026 ○ Vijf erkende ketenaanpakken geïmplementeerd, te weten; ▪ De gecombineerde leefstijlinterventie (GLI) ▪ De aanpak overgewicht en obesitas bij kinderen ▪ Valpreventie bij ouderen ▪ Welzijn op recept ▪ Kansrijke start	

Financiële ontwikkelingen

	Primaire raming 2026	Bijgestelde raming 2026
Versterken sociale basis		
Projectleider Implementatie	30.000	30.000
Frictiekosten huidige partners	100.000	100.000
Communicatie, opleiding en implementatie	15.000	15.000
Onvoorzien	25.000	25.000
Subtotaal	**170.000**	**170.000**
Kostenbeheersing Maatwerk		
Data-analist	75.000	75.000
Subtotaal	**75.000**	**75.000**
Beschermd Thuis		
Inrichten van de Toegang	94.484	94.484
Draagvlak in de kernen (vitale leefomgeving)	13.351	13.351
Lokale steunstructuur (toekomstbestendige zorg)	170.602	170.602
Wonen (een passende woning)	72.917	72.917
Meedoen (omzien naar elkaar)	32.222	32.222
Vergeet me niet pad	15.000	15.000
Subtotaal	**398.576**	**398.576**
Lingewaardse Ontwikkelagenda Jeugd		
Ontwikkelen expertiseteam Jeugd	40.000	40.000
Subtotaal	**40.000**	40.000
Bestaanszekerheid		
Aanpak AanZ specifiek gericht op statushouders gezin (oude wet)	125.000	125.000
Projectplan re-integratie bestaanszekerheid 2026-2027	258.000	258.000
Subtotaal	**383.000**	**383.000**
Totaal uitgaven reserve sociaal domein	668.000	668.000
Totaal uitgaven reserve Beschermd wonen	398.576	398.576
Totaal	**1.066.576**	**1.066.576**

	Reserve sociaal domein	Reserve Beschermd wonen beschermd thuis
Stand 1-1-2026	1.074.737	2.033.641
Onttrekking obv bijgestelde raming 2026	- 668.000	- 398.576
Begrote toevoeging	112.863	525.114
Begrote stand 31-12-2026	**519.600**	**2.160.179**

Voorbereidingskredieten

Voorbereidingsbudgetten facilitaire projecten en grondexploitaties

Sinds 2021 hanteren we een nieuwe werkwijze met betrekking tot de voorbereidingskosten faciliterende projecten en grondexploitaties. Deze kosten worden volledig geactiveerd als ‘nog te verrekenen kosten’ en te zijner tijd verhaald op de ontwikkelaar. Door deze nieuwe werkwijze wordt het verlies pas genomen en verwerkt in het jaar waarin duidelijk wordt dat de kosten niet of niet volledig verhaalbaar zijn.

Voor de herontwikkeling van vrijkomend vastgoed wordt een volgende fase ingegaan. Bij de eerdere planvorming zijn hiervoor nog geen voorbereidingskosten geraamd. Om de verdere uitwerking vanaf 2026 mogelijk te maken, wordt voorgesteld voorbereidingsbudgetten beschikbaar te stellen voor de locaties De Tichel, De Doornick en OBC (ambtelijke uren) en voor de bibliotheek (ambtelijke uren, aankoop en sloop van een pand).
De gemaakte kosten worden op een later moment betrokken bij de betreffende grondexploitaties dan wel gedekt uit de reserve grondexploitaties.
In totaal gaat het om € 695.000 aan voorbereidingsbudgetten.

Overzicht voorbereidingsbudgetten faciliterende projecten en grondexploitaties	
Project	Bedrag
Voorbereidingsbudget voormalige bibliotheek Bemmel	395.000
Voorbereidingsbudget voormalige school De Doornick Doornenburg	60.000
Voorbereidingsbudget voormalige school De Tichel Haalderen	60.000
Voorbereidingsbudget voormalige school OBC Bemmel	180.000
TOTAAL	**695.000**